

Wciornastek tytoniowiec (*Thrips taaci* Lindeman, 1888 ssp. *communis* Uzel, 1895)

1. Systematyka

Rząd - przylżeńce (*Thysanoptera*)

Rodzina - wciornastkowate (*Thripidae*)

2. Biologia i opis gatunku

Gatunek, w zależności od długości okresu wegetacji rośliny żywicielskiej występuje w liczbie od kilku do kilkunastu pokoleń w sezonie wegetacyjnym. Na kapuście głowiastej białej odmian wczesnych może pojawić się na przełomie czerwca i lipca, gdy roślina chroniona jest już w pełni rozwinięta (skala BBCH od 4/47) i rozwinać jedno lub dwa niepełne pokolenia. Na odmianach średnio wczesnych i późnych występuje w 5 do 7 pokoleniach. Zimują samice w glebie. Wiosną, gdy temperatura gleby przekroczy 10°C i w polu pojawią się rośliny zielne rozpoczyna się wychodzenie samic z zimowisk i zasiedlanie roślin. Kapustę odmian średnio wczesnych i późnych zaczyna zasiedlać od połowy lipca i rozwija się na nich do zbioru. Jedna samica składa około 100 jaj w ciągu życia. Jeśli kapusta włożona do przechowalni lub kopca zasiedlona była przez wciornastka, wówczas tam może rozwijać się i dalej uszkadzać roślinę.

Morfologia. Dorosłe samice osiągają od 1,0 do 1,3 mm długości są zabarwione na kolor żółty, szaro-brązowy lub ciemnobrunatny. Mają wydłużone, przecinkowate ciało, dwie pary wąskich, otoczonych delikatną frędzlą skrzydeł i 7-członowe czułki. Jaja jasnokremowe, małe, składane do tkanki liścia przez co gołym okiem niewidoczne. Larwy do 1 mm długości, wąskie najpierw kremowe, później przybierają kolor żółty. Nimfy niewidoczne, bytują w glebie.

3. Opis uszkodzeń rośliny

Wciornastki żerują na liściach kapusty. Pierwszym objawem ich obecności na kapuście są zlewające się beżowe plamy występujące zazwyczaj na liściach zewnętrznych w części wierzchołkowej główki. Przy dużym nasileniu szkodnika plamy te przypominają oparzelinę słoneczną. Na liściach wewnątrz główki, w miejscu zerowania szkodnika, skórka pęka i tworzą się wypukłości typu brodawek.

Na liściach zewnętrznych w bliskim sąsiedztwie plam wciornastek pozostawia swoje odchody w postaci czarnych, nieco wypukłych kropek. Na kapuście szkodliwość wciornastka prowadzi

również do zmniejszenia plonu. Bowiem główka z objawami uszkodzeń na liściach wewnątrz nie może być zaliczana do plonu handlowego.

Wciornastek tytoniowiec – uszkodzenia liści

4. Metodyka wykonania obserwacji

Wciornastek może rozpocząć zasiedlanie rośliny od początkowej fazy rozwoju główki (skala BBCH 4/42), która przypada na przełomie czerwca i lipca. W związku z tym początek prowadzenia stałego monitorowania wciornastka występującego na kapuście powinno rozpocząć się również w tym okresie. Dokładne przeglądanie w 5 punktach po około 50 roślin wokół plantacji należy prowadzić co 7 do 10 dni do momentu stwierdzenia obecności szkodnika.

5. Próg zagrożenia i terminy zabiegów

Próg zagrożenia dla wciornastka tytoniowca występującego na kapuście głowiastej nie został opracowany. Z obserwacji jednak wynika, że na pewno stwierdzenie szkodnika na 5 do 10 roślinach stanowi zagrożenie wymagające interwencji w formie zwalczania. Ochrona kapusty głowiastej przed wciornastkiem tytoniowcem wymaga przeprowadzenia dwóch cykli zabiegów, po 2 opryskiwania wykonane co 7 dni w każdym. Pierwszy cykl należy wykonać po stwierdzeniu obecności szkodnika na kapuście głowiastej, a drugi należy przeprowadzić gdy na plantacji cebuli około 50% roślin ma załamany szczytopior. Jest to bowiem okres kiedy

wciornastek w poszukiwaniu lepszych roślin żywicielskich przelatuje z cebuli na kapustę i pory.

6. Ocena szkodliwości

Ocenę szkodliwości przeprowadza się w okresie zbioru. Dla jej wykonania należy pobrać z całego pola, z ośmiu różnych miejsc po 20 roślin i przeprowadzić ocenę porażenia główek przez omawianego szkodnika. W tym celu, po usunięciu liści zewnętrznych, które i tak przy zbiorze pozostają na polu, zdejmuje się ostrożnie od zewnątrz kolejne liście z główki z objawami uszkodzeń i liczy ich ilość na poszczególnych roślinach.

Ocena stopnia uszkodzenia:

- słaby: do 5 % główek z uszkodzeniami do czwartego liścia w głąb;
- średni: do 10 % główek z uszkodzeniami do ósmego liścia w głąb;
- silny; powyżej 10 % główek z uszkodzeniami od dziesiątego do piętnastego liścia w głąb.